

De eerste gulden

de geschiedenis van de gulden

Sinds 1 januari 2002 betalen Nederlanders niet meer met guldens. Toen kwam de euro hier voor in de plaats. De gulden is dus geschiedenis geworden. Maar wat is de geschiedenis van de gulden? Hoe lang is de gulden betaalmiddel geweest?

De eerste gulden

De eerste gulden werd in 1252 in Florence, Italië geslagen. Het was een gouden munt. Op de voorkant stond een afbeelding van Johannes de Doper, de stadsheilige van Florence. Op de achterkant stond het wapen van de stad, de lelie (in het Latijn: florensus).

De zuiver gouden munt uit Florence was betrouwbaar en werd daarom ver buiten Florence als betaalmiddel gebruikt. Verschillende vorsten in Europa lieten ook gouden munten slaan in de vorm van de gouden munt uit Florence.

In Nederland werd deze gouden munt, gulden genoemd. De afkorting f of fl op een prijskaartje komt van de oude naam florijn. Zo werd de gouden munt uit Florence toen genoemd.

Zilveren guldens

Driehonderd jaar geleden werd de gulden niet langer van goud, maar van zilver gemaakt. De naam bleef toch gulden.

Op de voorkant stond de Griekse godin Pallas Athene afgebeeld. In haar hand had ze een speer, een piek. Daarom noemen we de gulden ook 'piek'.

De gulden in ons koninkrijk

In 1814 werd Nederland een koninkrijk. De gulden werd officieel betaalmiddel voor het hele rijk. De gulden werd onderverdeeld in 100 centen. Het portret van koning Willem I stond aan de ene en het koninkrijkswapen, en de Nederlandse leeuw, aan de andere kant.

In de rand kwam de tekst 'God * zij * met * ons'. Alle volgende guldens onder koning Willem II en Willem III, en de koninginnen Wilhelmina, Juliana en Beatrix, hadden dit ook in de rand staan.

Nikkelen guldens

Vanaf 1967 werd het zilver in de gulden meer waard dan de gulden zelf. Mensen gingen de gulden dus bewaren in plaats van ermee betalen. Daarom werd de gulden sindsdien van goedkope materiaal gemaakt, van nikkel.

De koningin Beatrix gulden

Toen Beatrix in 1980 koningin werd, ging de gulden er heel anders uitzien. Een modern ontwerp van lijnen en balkjes aan de ene en een half portret van de koningin aan de andere kant.

De laatste gulden

De laatste Nederlandse gulden mocht een bijzonder ontwerp hebben. Het Ministerie van Financiën organiseerde hiervoor een prijsvraag voor het leukste ontwerp.

Deze werd door Tim van Melis, een leerling uit groep 8, gewonnen.

Wist je dat?

- Tijdens de Tweede Wereldoorlog was ons land door de Duitsers bezet. De Duitsers brachten de zilveren Nederlandse munten naar Duitsland. Er mocht ook niet meer mee betaald worden. Ze moesten zelfs worden ingeleverd. In de plaats van de 'oude' zilveren munten kwamen zogenaamd zilverbonnen van papier.
- De portretkoppen van de verschillende koningen en koninginnen kijken om en om, naar rechts of links. Willem I kijkt naar links, Willem II naar rechts. Bij de eerste nieuwe munt van koningin Juliana, werd een fout gemaakt. Zij keek naar links, dezelfde kant als haar moeder koningin Wilhelmina. De munten moesten allemaal opnieuw geslagen worden, maar nu met de kop in de goede richting.
- Bij het aantreden van koningin Beatrix in 1980 verscheen er een dubbelportret op de nieuwe guldens en rijksdaalders. Moeder en dochter, Juliana en Beatrix, zijn samen afgebeeld.
- Op de kant van het Rijkswapen zie je links en rechts van het wapen heel klein een teken afgebeeld. Links het muntmeesterteken, rechts het muntteken. Het teken links kiest de muntmeester zelf.
- De muntmeester is de directeur van de Munt in Utrecht, waar de munt werd geslagen. Het muntmeesterteken verschilt dus telkens. Op de guldens na 1980 zie je het muntmeesterteken links naast het jaartal staan. Het muntteken is bedoeld om vervalsing tegen te gaan.
- Op de rand van de gulden staat: God * zij * met * ons. Het is een wens die ook al op oudere munten was te lezen. De tekst voorkwam dat mensen gingen 'snoeien'. Door de tekst kon je namelijk goed zien wanneer mensen stukjes van de gouden en zilveren hadden afgeslepen.
- De moderne guldens van na 1980 hadden lijnen en blokjes. Zo kon je ook de waarde voelen. De gulden had verticale en horizontale lijnen met een blok. Het kwartje had deze lijnen ook, maar met vier blokjes, omdat een kwartje een kwart is van de gulden.